

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IX. Rector Ecclesiæ Collegiatæ peccat mortaliter, si aliquo die non
curet legere Missam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO IX.

Rector Ecclesiae Collegiatae peccat mortaliter, si aliquo die non curet legere Missam.

colligitur obligatio quotidiana sub mortali, quomodo colligitur præceptum grave tertio aut quarto singulis septimanis celebrandi? Si non ex isto capitulo, ex quo alio?

Dico ergo, vel nullam esse obligationem quotidie celebrandi unam Missam, vel esse obligationem sub mortali, proportionatam utique materiae, quæ indubiè gravis est; nam multum pertinet, ut ait Suarez (suprà), ad commune bonum fidelium. Et sanè si graviter obligat auditio Sacri singulis diebus Dominicis, & Festis, quidni etiam celebratio Missæ quotidianæ graviter obliget? Nisi tamen aliud expressè constet de mente Legislatoris, qui potest materiam gravem præcipere sub veniali.

172.
Vel nulla est obligatio quotidie celebrandi Missam conventualem, vel est gravis.

Dices; constat mens ex illo verbo, *Mandamus*. Non credo. Quæ enim tanta differentia inter verbum; *Præcipimus*; & verbum; *Mandamus*, ut unum significet voluntatem obligandi sub mortali, alterum tantum sub veniali?

Obiectio solvitur.

Sed estò: infero; ergo neque ex illo capitulo colligimus præceptum grave vel semel in hebdomada celebrandi Missam. Ex quo ergo? Ex consuetudine, inquit. Optimè! sed, sicut antea dixi, unde constat illam esse acceptatam sub mortali? Num quia Doctores communiter sic censent? Etiam communiter docent esse obligationem sub mortali singulis diebus unam Missam celebrandi. A qua utique doctrina propter particulare iudicium Victoris; Tamburini, & si qui alii pauci sint, arbitrator non esse recedendum.

Per se autem pertinet hæc obligatio ad Rectores Ecclesiarum Collegiatarum; nam licet ipsi non teneantur per se quotidie celebrare, tenentur tamen curare, ut non omnino desit in sua Ecclesia Sacrificium: hoc est enim unum ex muneribus, propter quod à fidelibus aluntur.

Hæc obligatio pertinet per se ad Rectores Ecclesiarum tam.

Addunt aliqui, in dictis Ecclesiis semper, etiam in diebus Festis, dicendas esse necessario duas Missas, alteram de defunctis, alteram de Festo, vel Feria occurrente: ni dicantur, peccari mortaliter à Prælato. Colligunt ex capitulo: *Cum Creatura*, superius allegato.

173.
An semper dicenda dux Missæ?

Sed immeritò; nam in eo solum dicitur præter Missam defunctorum, ad quam forè talis Ecclesia illo die obligatur, non esse omittendam Conventualem Missam de Festo, vel de Feria, juxta temporum congruentiam celebrandam: & è converso præter Missam Conventualem de Festo, vel de Feria, non esse omittenda anniversaria defunctorum, juxta cujusque Ecclesiae obligationem. Cæterum nequaquam præcipit ut singulis diebus etiam Festivis celebretur Missa de defunctis. Quis enim non videt inconveniens esse in die Paschatis Missam celebrari defunctorum? Adde praxim Ecclesiae, quæ palàm est contraria, non tantum celebrationi Missæ de Requiem, sed etiam alterius Missæ, quæ pro defunctis offerri deberet.

Sententia affirmans male colligitur ex capitulo *Cum creatura* de Celeb. Miss.

R. r.

Interim

170. Intellige, nisi adsit aliqua rationabilis causa. Ita docet Suarius disp. 80. sect. 2. §. Dico secundo, & alii communiter. Probatur primò; quia ex omissione populus graviter scandalizatur. Secundò, est contra consuetudinem Ecclesiarum. Tertio, contra caput: *Cum Creatura*, de Celebratione Missarum.

Respondet Tamburinus suprà n. 5. ad primum, non fore ad summum, nisi meram populi admirationem. Ad secundum, hanc non esse consuetudinem acceptatam sub mortali, quia de hac non constat. Ad tertium, negat colligi præceptum grave ex dicto capitulo, quod, inquit, hic exscriptum jam profero.

Cum Creatura non habeat quid pro merito respondeat Creatori: & infra: Mandamus quatenus nullum in vos torporem negligentie obrepere permittatis, quò minus & pro anniversariis defunctorum & pro Festo vel Feria, secundum temporum congruentiam Missarum solemniter conventualiter celebretis. Hæc Canon. Ubi nota primò illud: *Mandamus*, quod ex aliquibus bonis Doctoribus non notat præceptum sub mortali.

Nota secundò illud: *Secundum temporum congruentiam*, & illud: *Torporem*, quæ solum notant moneri Prælatum, ut sine torpore, temporum Officia, & Missæ juxta Rubricas, non omitantur: non igitur novum præceptum afferunt. Hactenus Tamburinus. Nunquid audiendus? Non puto.

Enimverò quantum attinet ad scandalum populi, per illud Doctores non intelligunt propriè dictum scandalum, sed potius offensionem populi, quæ signum est obligationis, ut quid enim offenderetur populus ex omissione alicujus actus, si non esset obligatio ad actum? Quando ergo graviter offenditur, ut supponitur in presenti casu, signum est gravis obligationis.

Dices; supponitur quidem, sed non probatur. Respondeo, probari non posse nisi per experientiam, & Suarius illam habuerit, nescio; tu quando casus acciderit, quo sine justa causa Missa fuerit omisa, interroga populum, & contentio perspicies veritatem. Ego in illo scandalo haudquaquam fundo meam Conclusionem; sed magis in consuetudine & præcepto illius capituli.

Quæro autem à Tamburino, unde constat consuetudinem vel semel in hebdomada celebrandi Missam, esse acceptatam sub mortali? Deinde si ex verbis dicti capituli non

Triplex probatio Concl.

ad quam respondet Tamburinus.

Cap. Cum creatura de Celeb. Missæ.

171. Eius responsio refutatur.

Per se scilicet hinc intelligitur offensio populi.

Obiectio solvitur.

Interim oppositam sententiam haud obscure significat Gloss. in illud cap. verb. *Est Anniversarij*, dicens: *Anniversarium dicitur quod pro defuncto fit anno revoluto à die mortis sue: sed dicitur hic anniversarium officium scilicet quod fit quotidie pro defunctis, quod facere debent Sacerdotes; quia anima defunctorum solvantur aut orationibus & Sacrificijs Sacerdotum, aut precibus Sanctorum, aut ieiunijs, & elemosynjs cognatorum &c.* Hæc Gloss. Sed praxis optima legum interpres.

174. Majorem difficultatem habet, an Rector Ecclesiæ Collegiatæ peccet mortaliter, si Festo occurrente in Ferijs privilegiatis (quales dumtaxat sunt omnes Feriæ Quadragesimæ, Quatuor temporum, Rogationum & Vigiliarum) omitat Missam solemnem de Feria secundum Rubricas post Nonam canendam, sic enim videtur declarasse Cong. Cardinalium apud Tamburinum de Jure Abbatum tom. 2. d. 5. quæsto 9. n. 37.

Tamburinus.

Rector Ecclesiæ omittens Missam Feriæ privilegiatæ, non peccat mortaliter.

Nihilominus placet responsio negativa, quia non manifestè constat de tam rigoroso præcepto. Ad declarationem Cardinalium dico cum Tamburino de Sacrificio supra n. 7. de illa non constare authenticè. Porro Rubrica has duas Missas, nempe currentis Festi, & Feriæ privilegiatæ injungens, præceptum non denotat; sic enim ait: *In Ferijs Quadragesimæ, Quatuor temporum, Rogationum, & Vigiliarum, etiamsi duplex vel semiduplex Festum, vel Obava occurrat, in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis dicuntur due Missæ, una de Festo post Tertiam, altera de Feria post Nonam.*

175. ed quod Rubrica illa fit censenda solum directiva.

Dicuntur, inquit, quod non est verbum imperativum; adeoque Rubrica illa potius directiva censenda est, quam præceptiva. Immo addit Tamburinus supra, etiamsi diceret, *Cantentur*, vel, *Dicantur*, non statim probaretur præceptum sub mortali, nam verba imperativa non semper præceptum grave important, ut clarè constat ex Clemente V. Extravagante *Exivi de Paradiso* (quæ est declaratio Regulæ Fratrum Minorum) ibi: *Licet Fratres non ad omnium, que sub verbis imperativi modi ponuntur in Regula, sicut ad præceptorum, seu præceptis equipollentium observantiam teneantur.*

Clement. V.

et si verbo modi imperativi foret expressa.

Interim aliquando important, ut patet ex illis, quæ ibidem Pontifex enumerat tamquam æquipollentia præceptis sub mortali obligantibus. Unde si Rubrica verbo imperativo uteretur, cum sit materia notabilis, fortè obligaret sub mortali, nisi ex circumstantiis contrarium posset colligi.

176. An Ecclesiæ Regularium nomine Collegiatarum comprehendantur. Rodriguez.

Quæstio superest; an Ecclesiæ Regularium comprehendantur nomine Ecclesiæ Collegiatarum. Rodriguez tom. 1. qq. Regular. q. 43. art. 12. Ecclesiæ, inquit, Collegiata non dicitur ex eo, quòd plures in ea Clerici ei administrantes congregari soleant; nec enim personarum, Clericorumque multitudo sola

collecta facit Collegium, nisi alia præter hæc interveniant, nempe ut principio velut Collegium ibi institutum, etiamque sit non minori trium Clericorum numero, prout tenet quædam Glossa, Innocentius, Joannes Andreas, & alii, quos refert & sequitur Marcus Antonius Cuquus.

Si autem primæ institutionis nulla extant documenta, ex quibus Collegii privilegium tributum esse appareat, signa tamen nonnulla Collegii vestigiæque ibi enitescant, Collegiata tenebitur. Ut si constituitur Syndicum consueverit, ac per eum jurare & lites movere, sigillumque commune habere, & si consecravit Prælatum suum eligere & similia facere. Non autem desideratur, ut quispiam velut eis caput ac Rector præsit, juxta Felinum, & traditur à Marco Antonio Cuquo. Hæc ille.

Et post pauca subjungit: Unde sequi videtur, quòd in Ecclesijs Regularibus secundum supradictam Constitutionem & Rubricam due Missæ sunt dicendæ in prædictis Ferijs.

Sed numquid, quia sequi videtur, ideo sequitur? Contrarium tamen (prosequitur Rodriguez) est dicendum, prout declaratum fuit in Ceremoniali nostræ Religionis auctoritate Congregationis Generalis Toletanæ edito, ubi dicitur, quòd Monasteria nomine Ecclesiæ Collegiatarum minimè comprehenduntur.

Ad supra dicta autem respondet: Licet Monasteriis nomen Collegii competat, necesse tamen erat ut in Constitutione supradicta diceretur, quòd in Ecclesijs Collegiatis secularibus & Regularibus due Missæ dicerentur. Sicut enim nomine Ecclesiasticorum in odiosis Regulares minimè comprehenduntur; ita etiam nomine Ecclesiæ in hoc onere Monasteria minimè veniunt. Quod probabile vocat Tamburinus supra nu. 8.

Ex quo sequitur nec teneri Regulares in suis Ecclesijs celebrare quotidie Missam Conventualem, aut aliam Missam privatam, quantum est præcisè ex vi capituli *Cum Creaturis*, quia ibi tantum agitur de Ecclesijs Collegiatis, ut patet ex Summario capituli, quod sic incipit: *In Ecclesijs Collegiatis debent celebrari due Missæ.*

Nihilominus esse obligationem docet Rodriguez supra art. 14. In Conventibus, inquit, ubi mediocri est Sacerdotum numerus, culpam gravem committet Superior, si non curet, ut quotidie hoc sacram Sacrificium pro vivis & defunctis offeratur, cum res hæc maxime pertineat ad bonum commune fidelium, & ad consolationem spirituales Fratrum, & ad Religionis decorem.

Et ideo in Regno Portugaliæ diligenti Serenissimi Infantis Henrici Sanctæ Romanæ Ecclesiæ

Ecclesiae Cardinalis fuit reformata Religio Beguinorum, in qua non erant aliqui Sacerdotes, qui quotidie Sacrosanctum hoc Mysterium peragerent, ut in eo essent Sacerdotes Domini ejusdem instituti professi. Hæc ille.

Verumenimvero quamvis multum conveniens sit, ut quotidie in Ecclesiis Regularium Sacrificium Missæ pro vivis & defunctis offeratur; attamen si Ecclesiae eorum non sint Collegiatae, ut probabile est, & aliunde ex consuetudine aut speciali fundatione non probetur obligatio, ex jure communi scripto, aut etiam ex jure naturali, haudquaquam ostenditur.

179. Quid de Ecclesiis Monialium cenleat Rodriguez.

Unde miror prædictum Auctorem tom. 3. q. 6. a. 7. generaliter dicere, quod jure communi teneantur Moniales facere celebrare Missam Conventualem in suis Ecclesiis; præcipitur enim, inquit, in quadam Decretali (cap. *Cum Creatura* de celeb. Miss. junctâ Rubrica) quod in Ecclesiis Collegiatis quotidie conventualiter Missa celebratur de Festo, aut de Feria, secundum quod tempori convenit; & in alia Decretali (cap. *Dolentes* eodem titulo) mandatur in virtute obedientiae Prælati & Clericis, quod celebrent Officium diurnum & nocturnum; quæ Decretalis videtur, quod expressè loquatur tam de celebratione Missarum, quam de aliis Horis; quia prius loquitur ibi de Matutinis, & post de Missis, & post hæc omnia dicitur ibidem: *Hæc igitur & similia sub pena suspensionis penitus inhibemus, districte præcipientes in virtute obedientiae, ut divinum Officium nocturnum pariter & diurnum, quantum eis Deus dederit, studiosè celebrent pariter & devotè.*

177. In sacra Regimine...

Probè autem intelligens Rodriguez hæc jura parùm efficacia esse, nisi Ecclesiae Monialium comprehendantur sub Ecclesiis Collegiatis, illico atexit (sui ut videtur oblitus.) Nunc autem Monasteria Religiosorum & Religiosarum sunt Collegia, ut colligitur ex quadam Rubrica (in dicto capitulo *Cum Creatura*) seu sunt Conventus ex quo habent Prælatum vel Prælatam; ut etiam specialiter quoad Moniales habetur in hymno ad laudes Festi Sanctæ Clarae, ubi habetur: *Ducis ad Sponsam Dominum puellarum Collegia.* Ergo tenentur conventualiter Missam celebrare. Hæc ille.

180. Sed numquid etiam bene sequitur; Ergo in Quadragesima, Adventu, Quatuor temporibus & in Vigiliis tenentur duas Missas celebrare, unam de Feria, & alteram de Festo occurrente? Sanè sic consequenter loquendum foret; & tamen, ut supra vidimus, hæc obligatio negatur ab illo Auctore; idque quia in odiosis Ecclesiae Religiosorum non comprehenduntur sub Ecclesiis Collegiatis. An fortè obligatio celebrandi unam Missam favorabilis est? Nulla alia est evasio contradictionis.

Neque obstat, prosequitur Rodriguez, si aliquis dicat, jura loqui tantum de Ecclesiasticis & Clericis, non autem de Monasteriis Monachorum aut Monacharum: nam prædicta Clementina (intelligit cap. *Dolentes*, quod non est Clementis, sed Innocentii III. in Concilio Lateranensi cap. 17.) clarè loquitur de Regularibus, ut constat ex ejus tenore, & colligitur ex quadam Decretali (cap. *Ex parte 2. de Postulando*) ubi Panormitanus & communiter Doctores notant, quod quando aliqua Constitutio Papalis sit respectu Religionis, quæ potest convenire Monachis & Canonicis Regularibus, & non signantur, nisi aliqui eorum, ligat utrosque utriusque sexus, etiam si diversa nomina habeant, quia ubi est eadem ratio, & idem jus debet adesse.

Respondeo; idem jus debet adesse, quando diversitas juris esset injusta & irrationalis, sive quando idem jus requiritur ad evitandum aliquod absurdum. Alioquin Pontificem posse aliquid præcipere Clericis secularibus, & non Regularibus, etsi eadem ratio in illis militet, probatur ad hominem ex præcepto duplicis Missæ in Feriis Quadragesimæ &c.

181. & jura ab ipso citata expl. ca. n. t.

Et sanè cap. *Ex parte* non loquitur de Clericis secularibus, & Regularibus, sive Religiosis, sed de Monachis & Canonicis Regularibus, idque in illo particulari casu, de quo ibi quærebatur; scilicet an Canonici Regulares possent exercere Officium Advocati in causis forensibus, quod Monachis erat interdictum 16. qu. 1. cap. *Monachi* 35. Hæc sunt verba Pontificis: *Vnde consultationi tuae taliter respondemus, quod idem iudicium de Canonicis Regularibus, quod & de Monachis, quantum ad supra dicta (id est, exercitium advocaturæ) credimus observandum, licet de Monachis in Canone specialiter sit expressam.* Ergo in omnibus idem debet esse iudicium: negatur Consequentia.

Cap. Ex parte de Postulando.

Quantum ad cap. *Dolentes*, Pontificem loqui generaliter de omnibus Clericis tam secularibus quam Regularibus, mihi non satis clarè constat ex ejus tenore; interim communiter sic intelligitur. Sed quid tum? Numquid Pontifex ibi præcipit Officium divinum nocturnum pariter & diurnum? Neutiquam, sed suppositâ cujuslibet respectivè obligatione ex aliis juribus, mandat omnibus, ut studiosè & devotè illud celebrent, quod parùm ad nostrum propositum.

Cap. Dolentes de Clericis Missarum.

Atque hæc satis de obligatione Prælati. De aliis autem Sacerdotibus, qui statutâ horâ, certis diebus, aut in determinato loco, sive ex stipendio manuali, sive ratione Capellanatû, aut Beneficii tenentur celebrare, dico: